

ДЗВОНИ «ПОХОВАЛИ» НА КЛАДОВИЩІ

Церковний дзвін... Живе пульсуюче серце храму... Він звучить по-різному. То весело, з переливами у дні свят, то заклично і хвилююче, коли кличе до храму, то скорботно і болісно, коли сповіщає про чиюсь новопреставлену душу.

Не уявляю своєї Торговиці без нашої церкви – невеличкої, дерев'яної, але міцної і несхитної, бо вистояла усі лихоліття гонінь і переслідувань, наклепів і брехні, зневіри і розпачу, відвертої зневаги і принижень. Вистояла і не похитнулася. Ніколи не зачинялися її двері перед простою і щирою у своїй вірі християнською душею. А мелодія церковних дзвонів була і є для мене якоюсь особливою і неповторною, такою потрібною і необхідною, як щось до болю звичне і надзвичайно дороге.

...Душа летить у дитинство, як у вирій. Пам'ятаю, коли у Пасхальну неділю нам, малим, дозволяло піднятися крутими сходами на церковну дзвіницю і досхочу бити у дзвони. Вони лунали над селом увесь день і це була не просто дитяча забавка. Це було щось велике, значиме і дуже потрібне. Це був якийсь особливий і дуже важливий зв'язок поколінь, неписана особлива традиція – така звична і водночас незвичайна.

Дзвони особливі, старовинні, як і сама церква. У нас звучать вони неповторно. Їх свято бережуть односельчани у дні лихоліть. Завжди дивуюся простоті, але майже незбагненній силі духу народного. От, здається, звичайні люди зі своїми проблемами і клопатами, такі різні, такі невгамовні, а прийде година випробувань – і стають вони незвичайними у своїй знову ж таки простоті і величі.

Важкі випробування випали нашій церкві, як і вірі, у дні Великої Вітчизняної війни. Коли над церковними дзвонами, як незвичайним скарбом, нависла загроза, що їх можуть зняти і вивезти, знайшлись у громаді мудрі і мужні сміливці. Ризикуючи життям, вони тихцем зняли важкі дзвони і таємно «поховали» їх на кладовищі. Виросла ще одна могила зі старим хрестом без жодного надпису. Ніхто не питав, хто там похований. А там були дзвони. Дбайливо змащені і закутані у тканину, вони терпляче чекали свого часу, коли знову здіймуться над селом і цілим світом і будуть жити разом із людьми, які їх зберегли як найбільшу святиню.

Хто ж вони, рятівники? Довгий час про це в селі ніхто не знав. Прості люди і мудрі. Вони не люблять багато говорити. Просто мовчать. А в радянські часи про це просто нікому було говорити, бо не було сенсу. І церква не раз була на грані закриття. Кому похвалишся врятованими дзвонами? Але старожили зберегли їх імена. Всі вони вже відійшли за межі вічності. Це колишній священик Петро Абрамович, про якого треба сказати більше. Я пам'ятаю його світлий образ. Вродливий і незвичайний, зовні схожий на самого Бога (так чомусь мені малій здавалося). Якою невдячною тоді була кар'єра священика. Його зневажали, принижували, постійно викликали на «співбесіди», щоб закрити церкву, а він усе терпляче зносив, служив службу Богу, тепло і співчутливо ставився до кожної людини – дорослого і малого. З ким би не розмовляла, згадуючи про Петра Абрамовича, нашого батюшку (так його називали), у кожного тепліли очі і співчутливо тремтіли вуста. Це Юстин Ціхоцький, тодішній церковний староста, а також Петро Довгальський і Тимофій П'ясецький. Усі місцеві, торговчани, прості і скромні хлібороби, щирі християни. Сьогодні, коли ми повертаємося до своїх одвічних святинь, до своєї віри, хочеться низько поклонитися їх пам'яті: хай ніколи не будуть забути їхні імена.

Заклично лунає над селом церковний дзвін. Закликає нас до мудрості, пам'яті, віри...

Ніна ЯКИМЧУК,
директор Торговицької ЗШ I-III ступенів.